

VZGOJNI NAČRT OSNOVNE ŠOLE VRHOVCI

Vzgojni načrt smo sooblikovali skupaj z učenci in njihovimi starši. V njegovem širšem pomenu nas vzgojni načrt usmerja k vzgojnim pristopom, v ožjem pomenu pa pomeni načrt za izvajanje vzgojnih dejavnosti v naslednjem šolskem letu. Vsaka vzgoja temelji na občih civilizacijskih vrednotah, želimo pa dati poudarek tudi ciljem vzgoje in izobraževanja za trajnostni razvoj, ki jih bomo najbolj uresničevali kot *Ekošola* in *Zdrava šola* (podrobneje predstavljeno v letnem delovnem načrtu šole).

1. VREDNOTE

Učitelji, učenci in starši smo skupaj izbrali tri vrednote, ki se nam zdijo najpomembnejše in jim želimo slediti v naslednjem šolskem letu. Vrednote so med seboj neločljivo povezane in nam predstavljajo smernice, v luči katerih se bomo trudili izvajati vse vzgojne dejavnosti.

- **Spoštovanje**

Kot eno izmed ključnih vrednot smo soglasno izpostavili spoštovanje. Spoštovanje se začne pri vsakem posamezniku, ki zna ceniti samega sebe ter druge. Učitelji in učenci želimo živeti v spoštljivem okolju, ki bo spodbujalo razvoj zdrave samopodobe posameznika in dobrih medosebnih odnosov.

- **Sprejemanje drugačnosti**

Pomembno se nam zdi, da učence vzgajamo v strpnosti, sprejemanju drugačnih in zavedanju, da smo različni in da ravno različnost bogati naše skupno življenje. Zavedamo se, da je vsak posameznik drugačen, med seboj pa se razlikujejo tudi družine, kar moramo pri svojem obnašanju in delovanju upoštevati.

- **Dobri medsebojni odnosi**

Z dobrimi medsebojnimi odnosi bomo lažje uresničevali zastavljene vzgojne in izobraževalne cilje, saj je medsebojno razumevanje in strpnost temelj vsake skupnosti. Ravnajmo tako, da se nihče ne bo počutil izključenega iz naše skupnosti.

2. VZGOJNO DELOVANJE ŠOLE

2.1 Temeljna vzgojna načela

Pravila šolskega reda (natančneje jih opredeljuje dokument **Pravila šolskega reda za učence Osnovne šole Vrhovci**) so področje delovanja, pri katerem moramo biti enotni učitelji in učenci, naša prizadevanja pa morajo podpirati tudi starši. Pri izvajanju vzgojnih dejavnosti se bomo opirali na nekatera temeljna načela, navedena v nadaljevanju.

- **Aktivno sodelovanje učencev**

Učencem je omogočeno izražanje mnenja in posredovanje predlogov preko svojih predstavnikov v šolski skupnosti. Učenci so sodelovali tudi pri oblikovanju vzgojnega načrta, z izvajanjem le-tega pa bodo še bolj aktivno udeleženi v vsakodnevno vzgojno delovanje, saj jih bomo spodbujali k vse večji avtonomnosti in odgovornosti. Učenci bodo lahko aktivni tudi na učnem področju, saj jih bomo čim bolj spodbujali k medsebojni učni pomoči.

- **Sodelovanje s starši**

Starši in šola smo dolžni poskrbeti za dobrobit otroka, kar se lahko uresničuje samo s tesnim medsebojnim sodelovanjem in zaupanjem. Starši so odgovorni za otrokovo redno izpolnjevanje šolskih obveznosti in za redno spremljanje otrokovega šolskega dela, njegovega počutja v šoli ter njegovega vedenja. Soodgovorni smo tako za otrokov učni kot tudi osebnostni razvoj.

Oblike sodelovanja šole s starši:

- govorilne ure ter individualni razgovori,
- roditeljski sestanki,
- sodelovanje s strokovnimi delavci šole pri reševanju problemov, ki jih ima njihov otrok,
- predavanja za starše (npr. Šola za starše, predavanja v okviru roditeljskih sestankov),
- možnost posredovanja predlogov preko predstavnika oddelka v svet staršev,
- sodelovanje z učitelji pri pripravi in izvedbi dni dejavnosti,
- priprava in obiskovanje razrednih in šolskih prireditev,
- prispevanje materiala za izvedbo dni dejavnosti ali za različne zbiralne akcije,
- neformalna srečanja.

V vsakodnevem skupnem življenju lahko nastanejo nesoglasja, ki jih s pogovorom navadno hitro rešimo. Da ne bi prihajalo do nepotrebne izgube časa ali dodatnih nesporazumov želimo, da starši upoštevajo postopnost pri reševanju problemov. Starši naj se v primeru konfliktov ali težav najprej obrnejo na **učitelja**, ki problem pozna ali je z njim povezan. Za pomoč pri pogovoru in reševanju težav lahko prosijo tudi **razrednika**. V primeru, da težave tudi ob prisotnosti razrednika ne morejo rešiti, se bo vključila **svetovalna služba**. Če tudi to ne bo pripomoglo k razrešitvi konflikta, pa bo k sodelovanju povabljen tudi **ravnateljica** šole.

- **Združevanje pravic, odgovornosti in pravil**

Življenje v šoli je življenje v skupnosti, vsaka skupnost pa lahko deluje le na podlagi medsebojno dogovorjenih pravil, ki jih morajo spoštovati vsi člani skupnosti. Pravila nastajajo na podlagi pravic članov skupnosti, hkrati pa vsaka pravica prinaša s seboj tudi dolžnost. Da bi zaščitili pravice posameznikov, smo dorekli posledice, ki sledijo neizpolnjevanju pravil in jih podrobneje opredelili v **Pravilih šolskega reda Osnovne šole Vrhovci**.

- **Spodbujanje samostojnosti in odgovornosti**

Cilj vzgoje je vse večja samostojnost in odgovornost otrok. Glede na otrokovo zrelost je prav, da spodbujamo samostojnost pri njihovih odločitvah, vendar se morajo ob tem zavedati posledic ter nositi tudi odgovornost za svoje odločitve. Otroka želimo naučiti, kako njegova dejanja vplivajo nanj, na drugega posameznika in na celotno skupnost, ob tem pa povečati otrokov nadzor nad lastnim ravnanjem.

- **Usklajenost vzgojnih dejavnikov, doslednost in osebni zgled**

Naše vzgojne usmeritve bodo uspešne samo, če jih bomo podpirali vsi in jih dosledno izvajali. Na podlagi medsebojno dogovorjenih vrednot je naloga nas vseh (učencev, učiteljev in staršev), da drug drugemu s svojim ravnanjem dajemo zgled spoštljivega in odgovornega ravnanja.

2.2 Vzgojne dejavnosti

- **Preventivno in proaktivno delovanje šole**

Šola načrtuje in izvaja vzgojne dejavnosti na ravni šole, na ravni posameznih razredov ali oddelkov, in ko je potrebno tudi na ravni posameznih učencev. V prihodnje se bomo posvetili predvsem preprečevanju vsakršnih oblik nasilja in miroljubnemu reševanju konfliktov.

Šola deluje v duhu *Ekošole* in *Zdrave šole* ter se vključuje v različne projekte in akcije. Projekti za tekoče šolsko leto bodo opredeljeni v veljavnem Letnem delovnem načrtu.

2.3 Svetovanje

Kadar se učenec znajde v stiski ali pred problemom, ki ga sam ne more rešiti, naj se poskuša pogovoriti z nekom, ki mu zaupa. V šoli se lahko obrne na učitelja, razrednika, svetovalno delavko, ravnateljico ali drugega zaposlenega na šoli. Poskušali mu bomo pomagati najti primerno rešitev problema. Učenci se lahko obrnejo na svetovalno delavko, kadar potrebujejo:

- svetovanje in pomoč pri težavah z učenjem,
- svetovanje in pomoč pri osebnih težavah,
- pomoč pri reševanju medsebojnih konfliktov,
- pomoč pri odločitvi za poklic,
- samo pogovor.

V primeru suma nasilja v družini bomo ravnali v skladu s protokolom za vzgojno-izobraževalne zavode pri obravnavi nasilja v družini (Ur. list RS, št. 16/2008).

2.4 Šolska mediacija in restitucija

Mediacija in restitucija sta načina reševanja sporov in problemov. Strokovni delavec bo v primeru, da učenec zavrača možnosti, ki jih ponujata mediacija in restitucija, odločil o posledicah kršitev v skladu z dogovori in pravili šolskega reda. V nekaterih izjemnih primerih je glede na okoliščine kljub sočasno izvedeni mediaciji ali restituciji učencu lahko izrečen tudi formalni vzgojni opomin.

Temeljna načela mediacije in restitucije so:

- za učenca sta mediacija in restitucija prostovoljna, ponujena možnost, lahko se odloči, da bo skušal reševati spor ali odpraviti posledice svojih neustreznih dejanj na ta način;
- mediacija in restitucija sta priložnosti za učenje novih vzorcev vedenja in popravo napak;
- spodbujata pozitivno vedenje in poudarjata vrednote; ne spodbujata obrambnega vedenja, kar storita kritika in kaznovanje;
- zahtevata odločitev in napor učenca;
- ni kaznovalca, učenci ustvarjalno rešujejo spor ali problem;
- vpletene strani sprejmejo rešitev problema oziroma nadomestilo povzročene škode.

Mediacija je postopek, v katerem se osebe, ki imajo problem ali konflikt, ob pomoči tretje osebe, posrednika oziroma mediatorja, pogovorijo in ugotovijo, kje so točke njihovega spora, izrazijo svoja mnenja, ideje, težave in čustva, izmenjajo stališča ter poskušajo najti rešitev, s katero bodo vsi zadovoljni.

Restitucija je metoda poravnave povzročene škode. Pri restituciji naj bo poravnava smiselno povezana s povzročeno etično, psihološko, socialno ali materialno škodo. Kadar učenec ne more poravnati škode neposredno, jo lahko nadomesti na področju, na katerem je bila škoda povzročena.

3. Pohvale, priznanja, nagrade

Pohvale, priznanja in nagrade učencem ali skupinam učencev predlagajo:

- oddelčne skupnosti in skupnost učencev šole,
- razrednik,
- drugi strokovni delavci šole,
- mentorji dejavnosti,
- ravnatelj.

Pohvale so lahko ustne ali pisne.

Priznanja podeljuje učencem ravnatelj šole, in sicer za delo oziroma dosežek, ki je pomemben za celotno šolo ali znatno prispeva k ugledu šole v širši skupnosti.

Učenci lahko dobijo posebna priznanja:

- ob koncu 1. triade bronasto priznanje,
- ob koncu 2. bronasto ali srebrno priznanje,
- ob koncu 3. triade pa bronasto, srebrno ali zlato priznanje (odvisno od predhodnega priznanja).

Učenci, ki prejmejo priznanje, so lahko tudi nagrajeni. Način podeljevanja pohval, priznanj in nagrad natančneje opredeljuje dokument Pravila šolskega reda za učence Osnovne šole Vrhovci.

4. Vzgojni ukrepi

Vzgojni ukrepi so posledice kršitev pravil šole in so način reševanja problemov, ki se s tem pojavijo. Uporabljajo se lahko, če:

- trenutna situacija narekuje naglo ukrepanje (nevarnost, posredovanje v pretepu, zaščita imovine ipd.),
- učenci zavračajo sodelovanje pri reševanju problemov in so bile predhodno izvedene druge vzgojne dejavnosti (svetovanje, pogovor s samopresojo, restitucija, mediacija ipd.),
- učenci niso pripravljeni upoštevati potreb in pravic drugih ali ponavljajo kršitve pravil šolskega reda in dogovorov.

Vzgojne ukrepe natančneje opredeljuje dokument Pravila šolskega reda za učence Osnovne šole Vrhovci.

5. Veljavnost vzgojnega načrta

Vzgojni načrt je nastal v sodelovanju z učenci, strokovnimi delavci šole in starši.

Osnutek Vzgojnega načrta je bil potrjen na pedagoški konferenci dne 19. 5. 2009, svetu staršev dne 26. 5. 2009 in svetu šole dne 28. 5. 2009. Ravnateljica ga je sprejela dne 29. 5. 2009. Veljati je začel 1. 9. 2009.